

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ ІМЕНІ П. Л. ШУПІКА СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Гастроінтестинальна харчова алергія у дітей різного віку»

Галузь знань	22 (I) Охорона здоров'я та соціальне забезпечення
Шифр та назва спеціальності	228 (I3) Педіатрія
Спеціалізація	ВК 39
Назва освітньо-професійної програми	Аспірантура з педіатрії
Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий) рівень
Кафедра	Педіатрії, неонатології, дитячих інфекційних хвороб, імунології та алергології
Статус навчальної дисципліни (обов'язкова, вибіркова)	вибіркова
Форма навчання	очна денна

Викладачі

Прізвище, ім'я, по батькові	Охотнікова Олена Миколаївна
Посада	професор кафедри педіатрії, неонатології, дитячих інфекційних хвороб, імунології та алергології
Науковий ступінь, вчене звання	Доктор медичних наук, професор
Електронна адреса	Kafedra.ped1@gmail.com
Телефон	044-236-21-97
Посилання на профіль викладача	https://www.nuozu.edu.ua
Консультації	Четв. 10:00-12:00

Прізвище, ім'я, по батькові	Шунько Єлизавета Євгенівна
Посада	Завідувач кафедри педіатрії, неонатології, дитячих інфекційних хвороб, імунології та алергології
Науковий ступінь, вчене звання	Доктор медичних наук, професор, член-кореспондент НАМН України
Електронна адреса	Kafedra.ped1@gmail.com
Телефон	044-236-21-97
Посилання на профіль викладача	https://www.nuozu.edu.ua
Консультації	Вт. 13:00-14:00
Прізвище, ім'я, по батькові	Усова Олена Іванівна
Посада	доцент кафедри
Науковий ступінь, вчене звання	Кандидат медичних наук
Електронна адреса	Kafedra.ped1@gmail.com
Телефон	044-236-21-97
Посилання на профіль викладача	https://www.nuozu.edu.ua
Консультації	Вт. 13:00-14:00
Прізвище, ім'я, по батькові	Ткачова Тетяна Миколаївна
Посада	доцент кафедри
Науковий ступінь, вчене звання	Кандидат медичних наук
Електронна адреса	Kafedra.ped1@gmail.com
Телефон	044-236-21-97
Посилання на профіль викладача	https://www.nuozu.edu.ua
Консультації	Вт. 13:00-14:00
Прізвище, ім'я, по батькові	Шарікадзе Олена Вікторівна
професор кафедри, директор Інституту післядипломної освіти, доктор медичних наук, професор Kafedra.ped1@gmail.com , телефон 044-236-21-97, https://www.nuozu.edu.ua , консультації — не знаю	

Прізвище, ім'я, по батькові	Лакша Ольга Тимофіївна, доцент кафедри, кандидат медичних наук, Kafedra.ped1@gmail.com , 044-236-21-97, https://www.nuozu.edu.ua , консультації — не знаю
Загальна інформація про дисципліну	
Анотація до дисципліни	Навчальна дисципліна «Гастроінтестинальна харчова алергія у дітей», є вибірковою компонентою ВК 39 освітньо-професійної програми «Аспірантура з педіатрії» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 228 Педіатрія, спеціалізації 228 Педіатрія та відіграє важливу роль для навчання за даною ОПП. Даний курс має теоретичну і практичну спрямованість, має за мету підготовку аспірантів до майбутньої практичної діяльності лікаря-педіатра на основі чинного законодавства та професійних етико-деонтологічних норм, організації практичної роботи в межах чинного законодавства та етичних стандартів (етичних кодексів, правил тощо) у закладах охорони здоров'я, а також спрямовує на опанування основ науково-дослідницької діяльності в галузі охорони здоров'я. Дана дисципліна має професійно-практичне спрямування та готує до використання механізмів в межах потенційної науково-дослідної діяльності здобувачів на етапах навчання за ОПП та після його завершення.
Мета дисципліни	Отримання здобувачами освіти системних знань з сучасних проблем та досягнень одного з важливих питань сучасної дитячої алергології та споріднених питань клінічної педіатрії, необхідних для професійної діяльності слухачів відповідно до вимог системи якості підготовки кадрів для сфери охорони здоров'я, ознайомлення з новітніми досягненнями в галузі тощо; забезпечення загальної теоретичної та практичної спрямованої підготовки здобувачів вищої освіти із необхідних в їх професійній діяльності елементів.
Завдання дисципліни	1. Забезпечення належного рівня організації теоретичної та практичної підготовки лікарів-спеціалістів згідно з держзамовленням і договірними зобов'язаннями за програмою аспірантури за лікарською спеціальністю «Педіатрія» для забезпечення галузі охорони здоров'я та інших секторів національної економіки кваліфікованими фахівцями, конкурентоспроможними на національному та міжнародних ринках праці, 2. Сформулювати у здобувачів вищої освіти високий рівень знань, умінь і навичок організації професійної роботи лікаря-педіатра в межах чинних правових вимог та норм професійної етики. 3. Озброїти здобувачів вищої освіти знаннями засад та окремих елементів алергічних хвороб у дітей, які межують з тяжкими та складними захворюваннями неалергічного походження. 4. Сприяти розвитку у здобувачів здатності до здійснення професійної наукової діяльності в межах вимог чинного законодавства в галузі охорони здоров'я.
Пререквізити	Вивчення освітнього компоненту «Гастроінтестинальна харчова алергія у дітей різного віку» здійснюється в 3 семестрі, коли здобувачем набуті відповідні знання з основних базових дисциплін клінічної педіатрії, з якими інтегрується дана вибіркова програма програма.

Постреквізити	Дана дисципліна формує науково-методичну основу для вивчення таких дисциплін: «Інноваційні методи дослідження в педіатрії», «Методологія розробки авторських та дослідницьких програм з педіатрії на засадах доказової медицини». Також вивчення даної дисципліни створює передумови для правомірного здійснення наукової роботи, правомірного та добросовісного виконання кваліфікаційної роботи аспіранта.
Компетентності, формуванню яких сприяє дисципліна	Загальні компетентності: ЗК 01, 02 Спеціальні (фахові) компетентності: СК 07, 08 РН 01, 08
Програмні результати навчання, досягненню яких сприяє дисципліна	
Обсяг дисципліни	Загальний обсяг дисципліни: 3 кредити ЄКТС, 90 годин. Для очної (денної) форми навчання: аудиторних 54 години, самостійна робота 36 годин.
Форма підсумкового контролю	залік
Строки викладання дисципліни	Дисципліна викладається у <u>3-му</u> семестрі (2-й рік навчання).

Програма дисципліни

Назви тем

Змістовий блок 1. Загальна алергологія

1.1.	Сучасна теорія виникнення алергічних реакцій. Взаємовідносини алергії та імунітету.
1.2.	Сучасні принципи діагностики алергічних захворювань. Специфічна алергодіагностика: шкірні та провокаційні тести. Сучасні принципи та методи молекулярної діагностики алергічних захворювань, диференційна діагностика з неалергічною патологією у дітей — харчовою непереносимістю.
1.3.	Загальні принципи лікування алергічних хвороб органів травлення. Етіотропна, патогенетична та симптоматична терапія алергічних хвороб шлунково-кишкового тракту. Методи алерген-специфічної імунотерапії у дітей: їх різновиди, покази, правила виконання
1.4.	Принципи та методи профілактики алергічних захворювань у дітей. Годування як профілактика алергічних хвороб. Можливості застосування методу алерген-специфічної імунотерапії харчовими алергенами для нормалізації імунної відповіді органів травлення на компоненти їжі.

Змістовий блок 2. Вибрані питання клінічної алергології

2.1	Харчові алергени, їх характеристика. Алергічні хвороби органів травлення, які перебігають за участю алергічних реакцій негайного типу: гостра негайна

	харчова гіперчутливість, оральний алергічний синдром
2.2.	Алергічні хвороби органів травлення харчового генезу за участю реакцій уповільненого типу: еозинофільні варіанти (еозинофільний езофагіт, еозинофільний гастрит, еозинофільний гастродуоденіт) та Т-лімфоцитарні варіанти ураження різних відділів кишечника за участю також і еозинофільних реакцій з ушкодженням кишечника)
2.3.	Можливі алергічні ураження на їжу з боку органів дихання (ангіонабряк гортані, стенозівний ларинготрахеїт, бронхоспазм, бронхообструктивний синдром, алергічний риніт) та шкіри (кропив'янка, ангіонабряк шкіри, атопічний дерматит), слизової оболонки ротової порожнини.
2.4.	Гострі алергічні реакції на їжу: анафілаксія, анафілактичний шок, генералізована кропив'янка, гострі бульозні дерматози.

Змістовий блок 3. Вибрані питання міждисциплінарного підходу до ранньої диференційної діагностики алергічних захворювань

3.1	Причини, клінічні прояви і диференційний діагноз негайних алергічних реакцій на їжу.
3.2	Харчова непереносимість (неалергічного генезу, а за рахунок накопичення гістаміну, дефіциту ферменту діамінооксидази)
3.3	Синдром гіперактивації макрофагів у дітей
3.4	Хронічні захворювання кишечника (хвороба Крона, виразковий коліт) диференційна діагностика з гастроінтестинальною харчовою алергією.

Самостійна робота здобувача освіти

№ з/п	Зміст самостійної роботи
1	Організація спеціалізованої алергологічної допомоги дітям в Україні
2	Основні накази та інструкції, які регламентують роботу дитячого алерголога в Україні
3	Основи лікувального годування дітей з алергічними захворюваннями та дітей з групи ризику щодо розвитку алергічної патології.
4	Загальна характеристика імунітету та неспецифічних факторів захисту, їх вікові особливості
5	Первинні та вторинні імунодефіцитні стани. Алергічні “маски” первинних імунодефіцитів.
6	Світові досягнення в питаннях імунореабілітації та можливостей алерген-специфічної імунотерапії (харчовими алергенами).
7	Анафілактичний шок клініка, діагностика, лікування, профілактика.
8	Кропив'янка, ангіонабряк Квінке: різновиди, сучасні протоколи лікування.
9	Гострі бульозні дерматози: синдром Лайелла, синдром Стивена-Джонсона, багатоформна ексудативна еритема – невідкладна допомога
10	Харчова непереносимість у дітей: діагностика та дієтотерапія.
11	Дієтодіагностика та дієтотерапія харчової алергії.
12	Атопічний дерматит, етіопатогенез, клініка, діагностика, сучасні методи лікування.

13	Кропив'янка та уртикарний васкуліт, диференційна діагностика і терапія.
14	Атопічний дерматит, етіопатогенез, клініка, діагностика, сучасні методи лікування.
15	Гіпереозинофільні синдроми
16	Причини, клінічні прояви і диференційний діагноз бронхообструктивного синдрому у дітей
17	Хронічні захворювання кишечника (виразковий коліт, хвороба Крона, інфекційні гастроентерити, функціональні порушення різних відділів органів травлення)
18	Імунопрофілактика інфекційних хвороб

Самостійна робота є невід'ємним елементом індивідуальної освітньої траєкторії здобувача під час вивчення даної навчальної дисципліни, який сприяє належному формуванню та розвитку відповідних компетентностей здобувачів.

Може виконуватися здобувачами:

- як форма підготовки до семінарських та практичних занять із захистом її результатів під час даних аудиторних занять чи без такого захисту;
- як вид роботи у міжсесійний період для здобувачів заочної форми навчання,
- як спосіб відпрацювання пропущених занять та отриманих незадовільних оцінок;
- як засіб забезпечення освітніх прав здобувачів з інклюзією тощо.

Види завдань самостійної роботи визначаються викладачем та можуть варіюватися залежно від освітніх запитів та потреб здобувачів.

Основними, проте не вичерпними видами завдань самостійної роботи з даною навчальною дисципліною є такі:

- аналітичний огляд законодавчих джерел та/або практики їх реалізації (письмове виконання та/або виступ на занятті);
- укладання тестових завдань з обґрунтуванням їх розв'язання;
- підготовка мультимедійної презентації на визначену тему;
- підготовка виступу на занятті за заздалегідь визначеною темою без використання мультимедійних засобів супроводу;
- підготовка виступу на занятті за заздалегідь визначеною темою з використанням мультимедійної презентації;
- участь у роботі в малій групі із подальшим захистом результатів такої роботи на занятті;
- відео-записи виконання індивідуальних та групових практичних вправ з реалізації в усній професійній комунікації правових та етичних приписів тощо.

Максимальна оцінка за успішно виконане завдання самостійної роботи становить 5 балів.

Критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи

Бали	Критерій оцінювання
5	Відмінний рівень. Здобувач демонструє системні знання глибоко і повно засвоїв увесь навчальний матеріал, в якому легко орієнтується і демонструє також сформовані вміння та навички на високому рівні.
4	Добрий рівень. Здобувач має ґрунтовні знання навчального матеріалу, під час виконання завдання самостійної роботи допускає незначні помилки, продемонстровані вміння та навички здобувача містять окремі неточності.

3	Достатній рівень. Здобувач має базові знання, вміння та навички з навчальної дисципліни, які демонструє, виконуючи завдання самостійної роботи.
1-2	Низький рівень. Здобувач має фрагментарні знання, що базуються на попередньому досвіді. Не здатен пояснити зміст та результати виконаного завдання самостійної роботи. Не може проаналізувати, як наявні в роботі знання використати при вирішенні практичних завдань.

Усі завдання самостійної роботи мають бути виконані та здані (надіслані) викладачеві до проведення залікового заняття. Розмір шкали ЄКТС за навчальною дисципліною дорівнює 200 балам, а мінімальна позитивна оцінка починається з 111 балу.

Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання як один з видів самостійної роботи здобувача вищої освіти мають включати назву, їхній обсяг, коротку характеристику змісту і вимог до виконання та оцінювання. Індивідуальне завдання з даної навчальної дисципліни передбачає закріплення, узагальнення та застосування знань, набутих здобувачем під час вивчення дисципліни, для комплексного розв'язання конкретного фахового завдання.

Тематика індивідуальних завдань, вимоги до звітування/захисту тощо, формується провідним викладачем дисципліни, які є елементом навчально-методичного комплексу дисципліни та затверджується кафедрою у відповідному порядку, підлягають перегляду кожного навчального року.

Максимальна оцінка за виконане індивідуальне завдання становить 10 балів.

Виконання індивідуальних завдань оцінюється викладачем з врахуванням повноти, самостійності, структурованості роботи, логічності та обґрунтованості висновків, використаних теоретичних підходів, наявності практичної компоненти роботи (емпіричних даних різного типу, практичних рекомендацій тощо), а також елементів фахової наукової та/або практичної творчості здобувача, зокрема, щодо використання мультимедійного забезпечення, пошуку та узагальнення інформації тощо.

Виконання індивідуального завдання з даної дисципліни не є обов'язковим для здобувачів, проте може використовуватися з метою більш поглибленого вивчення окремих тем, розширення фахового світогляду, здобуття додаткових елементів організаційно-правових та етико-деонтологічних компетентностей.

Основними, проте не вичерпними видами індивідуальних завдань з даної дисципліни є такі:

- укладання та розв'язання (з обґрунтуванням) навчальних кейсів на підставі інформації з відкритих джерел,
- підготовка тез доповіді та / або виступ на науково-практичній конференції, круглому столі, колоквіумі тощо;
- укладання відео-мультимедійної презентації з оглядом літературних джерел.

Здобувач та викладач можуть погоджувати інші форми виконання завдань індивідуальної роботи.

Примірна тематика індивідуальних завдань

№ з/п	Примірні теми
1	Методика проведення закритого і відкритого орального провокаційного тесту з харчовими алергенами.
2	Методика поступового введення харчового продукту в раціон харчування дитини з різними формами гастроінтестинальної харчової алергії.
3	Оцінити результати шкірних проб з харчовими алергенами, включаючи оцінку на 50 хвилині від постановки проб) задля визначення причини — істинної харчової алергії чи харчової непереносимості.
4	Скласти примірне годування дитині молодшого віку з різними проявами гастроінтестинальною харчовою алергією.

5	Оцінити показники функції зовнішнього дихання у дитини з проявами бронхообструкції харчового генезу.
6	Надати невідкладну допомогу при анафілактичному шоку.
7	Призначити лікування проявів бронхообструкції різного генезу і ступеню тяжкості у дітей з гастроінтестинальною харчовою алергією.
8	Надання необхідної допомоги при загостреннях алергічних уражень шкіри та слизової оболонки ротової порожнини, а також при негайній харчовій гіперчутливості.

Критерії оцінювання виконання індивідуального завдання

Бали	Критерій оцінювання
9-10	Відмінний рівень. Здобувач демонструє системні знання глибоко і повно засвоїв увесь навчальний матеріал, в якому легко орієнтується і демонструє також сформовані вміння та навички на високому рівні.
7-8	Добрий рівень. Здобувач має ґрунтовні знання навчального матеріалу, під час виконання індивідуального завдання допускає незначні помилки, продемонстровані вміння та навички здобувача містять окремі неточності.
4-6	Достатній рівень. Здобувач має базові знання, вміння та навички з навчальної дисципліни, які демонструє, виконуючи індивідуальне завдання.
1-3	Низький рівень. Здобувач має фрагментарні знання, що базуються на попередньому досвіді. Не здатен пояснити зміст та результати виконаної індивідуальної роботи. Не може проаналізувати, як наявні в роботі знання використати при вирішенні практичних завдань, не володіє практичними вміннями та навичками.

Організація навчання

Навчальні технології та форми і засоби навчання

На лекціях чітко та зрозуміло структурується матеріал; зосереджується увага здобувачів на проблемних питаннях; наводяться конкретні приклади практичного застосування отриманих знань; звертаються до зарубіжного досвіду вирішення окремих проблем; заохочуються здобувачі до критичного сприйняття нового матеріалу замість пасивного конспектування; використовуються наочні матеріали, схеми, таблиці, моделі, графіки; використовуються технічні засоби навчання: мультимедійний проектор, слайди тощо.

На практичних заняттях запроваджуються різні навчальні технології: розгорнута бесіда, дискусії, обговорення проблем; вирішення ситуаційних задач; розв'язання проблемних питань; мозковий “шторм”; кейс-методи; презентації; аналіз конкретної ситуації; робота в малих групах; рольові та ділові ігри; банки візуального супроводження; письмовий контроль знань; індивідуальне та групове опитування; перехресна перевірка завдань з наступною аргументацією виставленої оцінки тощо.

Самостійну роботу здобувач викладач планує разом зі здобувачем, але виконує її здобувач за завданнями та під методичним керівництвом і контролем викладача; зміст самостійної роботи за темами визначається робочою програмою навчальної дисципліни.

Методи навчання

Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

- словесні (лекція-монолог, лекція-діалог, проблемна-лекція);
- наочні (презентація, демонстрування; розбір відео-кейсів);
- практичні методи (вправи; практичні завдання; ділові ігри).

Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- метод проблемного викладу матеріалу;
- моделювання життєвих ситуацій;
- мозковий “шторм”;
- метод “опори на життєвий досвід”;
- навчальної дискусії;
- навчально-наукова проектна робота у форматі індивідуальної та командної роботи.

Методи контролю й самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:

- усного контролю;
- письмового / електронного контролю;
- самоконтролю та взаємоконтролю;
- рецензування відповідей.

Список рекомендованих джерел

Основна література

1. Вазомоторний та алергічний риніти у дітей. Навчальний посібник // Д. І. Заболотний, А. А. Лайко, О. М. Охотнікова [та ін.] - К.: Логос, 2026. – 216 с.
3. Горянська М. Г. Фактори ризику гастроінтестинальної харчової алергії в дітей раннього віку // Український журнал Перинатологія і Педіатрія. 2022. - № 1(89). - С. 22-25.
4. Rosen R, Vandenplas Y, Singendonk M, et al. Pediatric gastroesophageal reflux clinical practice guidelines: joint recommendations of the North American Society for Pediatric Gastroenterology, Hepatology, and Nutrition and the European Society for Pediatric Gastroenterology, Hepatology, and Nutrition. J Pediatr Gastroenterol Nutr. 2018;66:516–554.[\[DOI\]](#) [\[PMC free article\]](#) [\[PubMed\]](#) [\[Google Scholar\]](#)
5. Інфекційні хвороби у дітей: підручник / Чернишова Л. І., Волоха А. П., Бондаренко А. В. та ін.; за ред. Л. І. Чернишової. - 3-є вид., переробл. та доповн. - К.: ВСВ «Медицина», 2021. – 1072 с.
5. Імунопрофілактика інфекційних хвороб: навчально-методичний посібник / Чернишова Л. І., Лапій Ф. І., Волоха А. П. та ін.; за ред. Л. І. Чернишової, Ф. І. Лапії, А. П. Волохи. - 3-є вид., переробл. і доповн.- К.: ВСВ «Медицина», 2022. – 336 с.

6. Клінічне обстеження дитини: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів // О. В. Катілов [та ін.]. - 2-ге вид. - Вінниця: Нова кн., 2019. - 518 с.: табл., іл.7.
7. Невідкладні стани в педіатричній практиці : навчальний посібник // Ю. В. Марушко та ін. - 2-е вид.- Київ : Медицина, 2020. - 440 с. : табл., іл.
8. Основи педіатрії за Нельсоном: у 2 томах // Карен Дж. Маркданте, Роберт М. Клігман; переклад 8-го англ. видання.- К.: Медицина, 2019. - Том 1, XIV, 378 (кольорові) с. : табл., іл.- Том 2, XIV, 426 (кольорові) с.: табл., іл.
9. Педіатрія з курсом інфекційних хвороб та основами імунопрофілактики: підручник // С. К. Ткаченко, Р. І. Поцюрко, Л. В. Беш та ін. - 8-е вид. - К.: ВСВ «Медицина», 2021. – 592 с.
10. Охотнікова О. М. Гастроінтестинальна пищевая алергія у дітей // Клінічна імунологія. Алергологія. Інфектологія. - 2013. - № 2. - С. 5-13.
11. Охотнікова О. М., Бондаренко Л. В., Іванова Т. П., Усова О. І. і співавт. Гастро-інтестинальні порушення у дітей з atopічним дерматитом // Сучасна педіатрія. 2014. - № 8. - С. 104-109.
12. Охотнікова О. М., Черниш Ю. Р. Фактори ризику розвитку і патогенез гастроінтестинальної харчової алергії // Здоров'я дитини. 2016, № 8(76). С. 87-93.
13. Охотнікова О. М., Черниш Ю. Р. Респіраторні прояви харчової алергії у дітей // Астма та алергія. 2016. №12. С. 69-70.
14. Охотнікова О. М., Черниш Ю. Р. Клінічні прояви гастроінтестинальної харчової алергії у дітей і підходи до її діагностики // Здоров'я дитини. 2017. Том 12, № 5. С. 88-99.
15. Охотнікова О. М., Черниш Ю. Р. Ефективність пробіотичної терапії гастроінтестинальної форми харчової алергії у дітей // Здоров'я дитини. 2017. Том 12, № 5. С. 15-21.
16. Охотнікова О. М., Яковлева Н. Ю. Організація гіпоалергенного харчування у дітей (лекція) // Ліки України. 2017. № 8 (214). - С. 22-29.
17. Охотнікова О. М., Черниш Ю. Р. Сучасні особливості ведення дітей з гастроінтестинальною формою харчової алергії // Здоров'я дитини. 2018. Том 1(187), № 5. С. 96-104.
18. Охотнікова О. М., Шарікадзе О. В. та ін. Шкірні прик-тести: методи проведення, особливості оцінки та можливості використання. - Метод. рек. – Київ. - 2018. – 62 с.
19. Рекомендації EAACI / GA2LEN / EDT/ WAO щодо визначення, класифікації, діагностики та лікування кропив'янки (перегляд та редакція 2017 р.) // Клінічна імунологія. Алергологія. Інфектологія, 2018. - № 3. - С. 39-50.
20. Реферативний огляд статті Y. Vandenplas, I. Broekaert, M. Domellof et al. (2023). An ESPGHAN position paper on the diagnosis, management and prevention of cow's milk allergy // J Pediatr Gastroenterol Nutr. - 2023, Jul 26.
21. Allergic Rhinitis and Impact of Asthma (ARIA) – 2021.
22. Antonella Muraro, Graham Roberts (2017) EAACI GUIDELINES Allergen Immunotherapy Guidelines Part 2: Recommendations, EAACI, P. 190.
23. Raffaella De Santis, Valentina Silvera¹, Cristina Ferrigno, Laura Gianolio et al. Panallergen sensitization in children with eosinophilic esophagitis: a pilot study // Frontiers of Allergy, 2026: 148 (Suppl. 63) : 3-10.
24. Lifschitz C, Szajewska H. Cow's milk allergy: evidence-based diagnosis and management for the practitioner // Eur J Pediatr, 2015; 174:141.
25. Marek Jute et al. International consensus on allergy immunotherapy // J. Allergy clin. immunol, 2015, 136(3), P: 556-567.
26. Muraro A., Roberts G., Worm M. et al. Food allergy and Anaphylaxis Guidelines. EAACI / A. Muraro // Allergy. – 2014. – V. 69. – P. 1026-1045.

27. Mirna Chehade, Rosan Meyer, Alexia Beauregard. Feeding difficulties in children with non-IgE-mediated food allergic gastrointestinal disorders // *Ann Allergy Asthma Immunol*. 2019 Mar 26;122(6):603–609. doi: [10.1016/j.anai.2019.03.020](https://doi.org/10.1016/j.anai.2019.03.020) Author manuscript; available in PMC: 2021 Jun 28.
28. Wollenberg A. et al. Consensus-based European guidelines for treatment of atopic eczema (atopic dermatitis) in adults and children: part 1 // *JEADV* 2018, 32, 657-682.
29. Vandenplas Y., Brough H.A., Fiocchi A. et al. Current Guidelines and Future Strategies for the Management of Cow`s Milk Allergy // *Journal of Asthma and Allergy*. - Volume 2021:14, P. 1243-1256.
30. Ladrosse R., Gragam F., Caubet J.-C. Non-IgE-Mediated Gastrointestinal Food Allergies in Children: An Update // *Nutrients*. 2020. - Jul 14;12(7):2086. doi: [10.3390/nu12072086](https://doi.org/10.3390/nu12072086)
31. Carucci L., Shah N., Canani R.B. Editorial: New insights in pediatric gastrointestinal food allergies // *Front. Allergy*, 11 December 2024, Sec. Food Allergy, Vol. 5 - 2024 [<https://doi.org/10.3389/falgy.2024.1531494>]

Допоміжна література

1. Актуальні питання алергології в практиці сімейного лікаря: навчальний посібник для лікарів-інтернів і лікарів- слухачів закладів (факультетів) післядипломної освіти / Ю. В. Вороненко [та ін.]; Нац. мед. акад. післядиплом. освіти ім. П.Л. Шупика, Ін-т сімейн. медицини. - Київ: Заславський А. Ю., 2016. - 322 с. : табл., іл.
- Діагностика харчової алергії у дітей і підлітків. Рекомендації NICE (National Institute for Health and Clinical Excellence – Національного інституту здоров'я і якості медичної допомоги Великої Британії), 2011 // *Дитячий лікар*. – 2011. - № 2 (9). – С. 77-80.
2. ERS Statement on preschool wheezing disorders: updated definitions, knowledge gaps, and proposed future research directions. *European Respiratory Journal* 2024 64(3): 2400624;
3. Клінічна настанова, заснована на доказах. Синдром бронхіальної обструкції у дітей (Візинг, свистяче дихання) *Modern pediatrics. Ukraine* 5 (109)/2020. С. 75-105 <http://med-expert.com.ua>
4. Охотнікова О. М., Мелліна К. В. Кропив'янка і набряк Квінке у дітей: лекція для дистанційного навчання) // *Мистецтво лікування*, 2011. - № 3 (79). – С. 18-28.
5. Функціональні методи дослідження органів дихання у дітей. Пневмотахометрія: Навчально-методичний посібник / Охотнікова О. М., Ткачова Т. М., Руденко С. М. – К., ВБ «Аванпост-Прим», 2015. – 95 с.
6. World Allergy Organization (WAO). Diagnosis and Rationale for Action against Cow's Milk Allergy (DRACMA) Guidelines / [Text] // *Pediatr. Allergy Immunol*. – 2010. - № 21 (Suppl. 21). – P. 1–125.
7. Nowak-Wegrzyn A, Bloom KA, Sicherer SH et al. Tolerance to extensively heated milk in children with cow's milk allergy. *J Allergy Clin Immunol* 2008;122(2):342-7, 347.e1-2. [PubMedID|18620743]

8. Food Allergy Guidelines Updated to include Prevention of Peanut Allergy (2017)165 Managing Wheat Allergies: Safety and Awareness Essentials

Інформаційні ресурси

1. Адаптована клінічна настанова з діагностики і лікування бронхіальної астми дітей. 2023 [Електронний документ]. - Режим доступу: <http://www.moz.gov.ua>.
2. Всесвітня організація охорони здоров'я. Харчування дітей грудного і раннього віку, 2018. Доступ <http://www.who.int/ru/news-room/fact-sheets/detail/infant-and-young-child-feeding>
3. Настанова 00645. Алергія на коров'яче молоко.
4. «Уніфікований клінічний протокол екстреної, первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги. Медикаментозна алергія, включаючи анафілаксію»: Наказ МОЗ України № 916 (2015 р.) [Електронний документ]. - Режим доступу: <http://www.moz.gov.ua>.
5. «Уніфікований клінічний протокол екстреної, первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги. Атопічний дерматит»: Наказ МОЗ України від 04. 07. 2016 р. № 670 [Електронний документ]. - Режим доступу : <http://www.moz.gov.ua>.
6. Global Initiative for asthma (GINA, 2025-2026) // www.ginasthma.org
7. Всесвітня організація охорони здоров'я. Харчування дітей грудного та раннього віку, 2018. Доступ <http://www.who.int/ru/news-room/fact-sheets/detail/infant-and-young-child-feeding>

Загальна схема оцінювання

Сума балів		Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	Пояснення
100 балів	200 балів		залік/іспит	
90 - 100	170 – 200	A	зараховано/оцінка	відмінне виконання
82 - 89	155 – 169	B		вище середнього рівня
75 - 81	140 – 154	C		загалом хороша робота
68 - 74	125 – 139	D		непогано
61 - 67	111 – 124	E		виконання відповідає мінімальним критеріям
35 - 60	60 – 110	FX	не зараховано	необхідне перескладання
1 - 34	1 – 59	F		необхідне повторне вивчення дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала ЄКТС	Оцінка за національною шкалою			Бали нараховуються наступним чином: <i>Оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за 200-бальною шкалою (для галузі знань 22 Охорона здоров'я та соціальне забезпечення). Підсумкова оцінка курсу навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове тестування, опитування тощо для виявлення рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи; оцінка (бали) за виконання практичних індивідуальних та групових завдань. Підсумкова оцінка виставляється після повного вивчення навчальної дисципліни, що виводиться як сума результатів проміжного оцінювання за змістові блоки та оцінки, здобутої здобувачем за результатами підсумкового контролю. Остаточна оцінка рівня знань здобувачів очної (денної) форми навчання складається з рейтингу навчальної роботи, для оцінювання якої передбачено максимум 120 балів, і рейтингу з підсумкового контролю – максимум 80 балів.</i>
		для іспиту, диф. заліку	для заліку		
170 – 200	A	Відмінно			
155 – 169	B	Добре	зараховано		
140 – 154	C				
125 – 139	D	Задовільно			
111 – 124	E				
60 – 110	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання			
1 – 59	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано		

Політика опанування дисципліни

Здобувач вищої освіти зобов'язаний:

- 1) виконувати вимоги освітньої програми та досягати визначених для відповідного рівня вищої освіти результатів навчання:
 - не пропускати заняття без поважної причини та не запізнюватися;
 - брати активну участь в освітньому процесі, вести конспекти лекцій, практичних занять, готувати теоретичний та практичний матеріал, виконувати передбачені курсом вправи та тестові завдання;
 - здійснювати самостійну підготовку до занять згідно до затвердженого плану;
 - відпрацьовувати пропущені заняття (лекції, практичні, семінарські) у вигляді презентацій, усних відповідей, письмових відповідей та/або інших видів робіт згідно з темою заняття за розкладом кафедри не пізніше завершення семестру;
 - складати згідно з графіком поточний контроль (ІНДЗ, контрольна робота) з дисципліни;
- 2) дотримуватись академічної доброчесності:
 - самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
 - посилатись на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
 - дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права;
 - надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

За порушення академічної доброчесності (плагіат, фальсифікація, списування, обман тощо) здобувачі освіти можуть бути притягнені до академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- відрахування із Університету.